

El Ter i el Freser

Lo Ter i lo Freser una aspra serra
tingueren per bressol,
bessons que vegé nàixer de la terra
la llum del mateix sol.

«—Si vinguesses amb mi, com jugaríem»
—digué lo riu Freser a son germà—
«amb les perles i flors que trobaríem
tot rossolant del Pirineu al pla.»

«—Si anem plegats no en trobarem pas gaires»
—respon l'altre dels rius—;
«anem cada u per ell, com nois rodaires
que van a cercar nius.»

I afegeix, refiat de sa llestesa,
lo Freser: «—Qui a Ripoll arribe abans
pendrà a l'altre lo nom i la riquesa;
això també s'estila entre els humans.»

Quiscun per son vessant, los dos parteixen
saltant com dos cabrits
que al sortir de la pleta s'esbargen
pels ginestars florits.

Llarguíssima pel Ter és la baixada,
però per davallar un riu és llest;
troba en cada baixant una marrada
mes, si plau, lo camí s'acaba prest.

Per la balma passant de les Donzelles
no escolta el càntic dolç
amb què responen les aloges belles
als tords i rossinyols.

Les fades eren d'eixa vall mestresses,
tan sols d'elles i d'ells s'oïa el cant;
encara no hi cantaven abadesses
en lo vell monestir de Sant Joan.

No hi havia a Segúries temple encara,
ni a Camprodon castells;
res hi vivia de lo que hi ha ara
sinó les flors i aucells.

Mes lo Ter davallava davallava,

no estava pas per toies ni cançons,
tot cant en son murmuri s'ofegava,
tota flor se marcía a sos petons.

A l'altra banda de la serra brolla,
com peresós corser
que entre les herbes sa carrera amolla,
l'ajogassat Freser.

Dels cims de Finestrelles congestosos
s'atura a recollir lo fred suor,
les cristallines fonts i rius lletosos,
argent que el sol d'estiu barreja amb or.

En una sola garba los enfeixa
trenant son curs amb ells,
per més enllà a cascades la madeixa
desfer de sos cabells.

Anguileja, s'estimba, corre i salta
jugant amb lo palet rodoladís;
rellisca com lo plor per una galta
marges avall, com per un cingle llis.

Se cansa i en l'ombrívola verneda
s'atura a reposar,
o llarga estona enamorat se queda
les flors a festejar.

Amb les pastores de la Vall de Ribes
s'atura a fer-los de polit mirall;
de bressol a les fades, que catives
té en ses presons de marbre i de cristall.

I sempre baixa amb gran murmuri i fressa;
mes troba ja a Ripoll
lo Ter, que hi davallà gastant més pressa,
més pressa i menys soroll.

Prenent son nom, féu-li present de sa ona
que rodolà amb les seves cap a Vic,
de Vic cap a les selves de Girona,
i al pla de Roses tan plasent com ric.

Quan hagué vist d'Ausona les boscúries,
les flors de Sant Daniel,
la mar que en perles torna avui, a Empúries,
les llàgrimes del cel,

digué: «—Si jo hagués vist eixes vorades
quan ahir davallava d'Ulldeter,
s'hi haurien adormides mes onades,
i eix riu s'hauria anomenat Freser.»

Jacint Verdaguer, *Pàtria*, 1888, p. 85-89.